

From: Hellberg-Lindqvist Nadine (TEM)
Sent: torstai 2. joulukuuta 2021 16.48
To: Martikainen Juho (OM); Paakkanen Katariina (OM)
Cc: Jarva Marja (TEM)
Subject: TEM lausunto koskien seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa
Attachments: TEM lausunto OM seuraamusmaksut 2 12 2021.docx

Hei,

Lähetän ohessa TEM:n lausunnon otsikkoasiassa. Pahoittelut, ettei tullut täysin virka-ajan puitteissa.

Eri asiantuntijamme ovat tietenkin käytettävissänne, mikäli jokin asia herättää kysymyksiä.

Yst.terv.

Nadine Hellberg-Lindqvist

Nadine Hellberg-Lindqvist
Johtava asiantuntija
Työllisyys ja toimivat markkinat / yrityslainsäädäntö ja sisämarkkinat
Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
(Käynti: Aleksanterinkatu 4, Helsinki)
Puhelin 029 504 7023
Matkapuhelin 050 358 8493
Nadine.Hellberg-Lindqvist@gov.fi

Ministeriöiden sähköpostiosoitteet muuttuvat loppuvuoden 2021 aikana. TEM otti uudet gov.fi-sähköpostiosoitteet käyttöön 20.9.2021 alkaen.

Ministerierna får nya e-postadresser under slutet av 2021. Arbets- och näringsministeriet tog i bruk nya e-postadresser med ändelsen gov.fi den 20 september 2021.

The email addresses of the Finnish Government ministries will change in the course of the second half of 2021. The Ministry of Economic Affairs and Employment has taken into use new email addresses with a single 'gov.fi' suffix on 20 September 2021.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Oikeusministeriö
juho.martikainen@gov.fi,
katariina.paakkanen@gov.fi

Asiakirjatyyppi
2.12.2021

VN/10633/2021

1/8

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto hallinnollisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta

Asian tausta

Oikeusministeriön työryhmä valmistelee sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) ("sakkoTPL") uudistamista. Osana valmistelua tarkastellaan hallinnollisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Ennen työryhmän työskentelyn käynnistämistä kaikille ministeriöille tehtiin aiheesta kysely. Samalla päätettiin, että työskentelyn kuluessa seuraamusmaksuja koskevista keskeisistä ehdotuksista kuullaan muita ministeriöitä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön sisältyviä seuraamusmaksuja on selostettu ministeriön lausunnossa OM:lle 27.5.2021.

Ensimmäisen kuulemiskierroksen jälkeen OM:n työryhmässä on muotoiltu alustavia ehdotuksia hallinnollisia seuraamusmaksuja koskien. OM on pyytänyt ministeriöiltä lausuntoja ehdotuksista työryhmän jatkotyöskentelyä varten. Ministeriöitä on pyydetty ottamaan kantaa mm. sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan tai sen ulkopuolelle jääviin seuraamusmaksuihin, seuraamusmaksulle varattavaan maksuikaan, seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuuteen, viivästyskorsoon ja raukeamiseen sekä uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Työryhmän alustava esitys

Työryhmän alustavan esityksen mukaan:

- nykyisin sakkoTPL:n soveltamisalaan kuuluvat seuraamusmaksut olisivat jatkossakin sakkoTPL:n soveltamisalan piirissä;
- eräät seuraamusmaksut, joiden täytäntöönpanoon sovelletaan nykyisin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia ("veroTPL"), siirtyisivät jatkossa sakkoTPL:n soveltamisalaan;
- eräät nykyisin Energiaviraston täytäntöön pantavaksi kuuluvat maksut siirtyisivät Oikeusrekisterikeskuksen ("ORK") täytäntöön pantavaksi;

- sääntelyä seuraamusmaksun määräämisen ilmoittamisvelvollisuudesta ORK:lle täsmennettäisiin siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi viranomaisten lisäksi myös tuomioistuimia, jotka määräävät seuraamusmaksun;
- seuraamusmaksun maksuaikaa selkeytettäisiin niin, että se olisi lähökohtaisesti 30 pv, taikka vaihtoehtoisesti pysyttäisiin nyky sääntelyssä, jonka mukaan tulee varata maksuvelvolliselle tilaisuus maksaa rahamäärä heti, ilman tarkempaa määrittelyä eräpäivästä (maksuaika määrättäisiin ensimmäistä kertaa vasta ORK:n maksukehotuksessa);
- seuraamusmaksut olisivat sakkoTPL:n nojalla pantavissa täytäntöön lainvoimaisina tai lainvoimaa vailla olevina silloin, jos päätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen asiassa, jossa edellytetään valituslupaa;
- uhkasakon täytäntöönpano olisi sakkoTPL:n nojalla mahdollista myös ilman lainvoimaa (perusteluna, että uhkasakko ei ole rikos oikeudellinen rangaistus, vaan se toimii viranomais määräyksen tehoteena, jonka tarkoituksena on saada henkilö täyttämään jokin velvoite, eikä rangaista lainvastaisesta toiminnasta);
- sakkoTPL:n soveltamisalaan kuuluville hallinnollisille seuraamusmaksuille ei enää perittäisi viivästyskorkoa (perusteluna, että seuraamusmaksut ovat sanktioluonteisia maksuja ja rinnastuvat tässä suhteessa rahamääräisiin rangaistuksiin, joille viivästyskorkoa ei peritä);
- sakkoTPL:n nojalla täytäntöönpano raukeaisi viidessä vuodessa lainvoiman saaneen ratkaisun antamisajankohdasta, mikä vastaisi nyt useimpien seuraamusmaksujen osalta erikseen säädettyä.

Työ- ja elinkeinoministeriön kanta alustaviin esityksiin sakkoTPL:n uudistamiseksi

Valmistellut muutokset koskevat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alalta mm. kilpailuoikeudellisia ja hankintalainsäädännön mukaisia seuraamusmaksuja, eräitä energiasektorin seuraamusmaksuja ja Energiaviraston asemaa maksujen täytäntöönpanossa, eräitä työoikeudellisia maksuja, tilintarkastuslain 10 luvun 5 §:n mukaista seuraamusta, sekä eräitä valmistelussa olevia patentti- ja rekisterihallituksen seuraamusmaksuja.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa sääntelyn yhdenmukaistamista ja selkeyttämistä. Työryhmän alustavasti valmistelemissa muutoksissa koskien mm. sakkoTPL:n soveltamisalan laajentamista kattamaan eräitä nykyisin veroTPL:n soveltamisalaan kuuluvia maksuja, seuraamusmaksun viivästyskorkoa ja raukeamista voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavina.

TEM:n hallinnonalaan kuuluvien lainsäädäntökokonaisuuksien/sektoreiden osalta todetaan lisäksi erikseen seuraavaa:

Kilpailulain mukaiset seuraamusmaksut

Aiempi lausunto kilpailulain osalta

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossa 27.5.2021 todettiin kilpailulain osalta mm., että työ- ja elinkeinoministeriö ei ole havainnut muutostarvetta siihen, että kilpailulain mukaiset seuraamusmaksut peritään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaan. Lausunnossa todettiin, että vaikka seuraamusmaksut pannaan täytäntöön käytännössä vasta lainvoimaisina, eduskunta oli lausunnon antamisen aikaan ensimmäisessä käsittelyssään hyväksynyt muutoksen, että kilpailulaissa säädettäisiin nimenomaisesti, että ORK panee täytäntöön kilpailulain *lainvoimaiset* seuraamusmaksut. Kilpailulain muutokset tulivat voimaan kesäkuussa 2021(18.6.2021/546). Toukokuussa 2021 annetussa lausunnossa todettiin myös, että kilpailulain muutosten seurauksena kilpailunrajoituksista määrättävien seuraamusmaksujen lisäksi uusia ORK:n perimiä seuraamusmaksuja olisivat mm. yhteenliittymälle määrättyjen lainvoimaisten seuraamusmaksujen periminen jäsenyrityksiltä tietyin edellytyksin (47 a §) ja menettelysääntöjen rikkomisesta määrättävät seuraamusmaksut (37 a §).

Seuraamusmaksun määräämisestä ORK:lle ilmoittaminen

Oikeusministeriön muistion mukaan "Sääntelyä olisi perusteltua täsmentää siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi sekä viranomaisia että tuomioistuimia, jotka määräävät seuraamusmaksun. Sääntely kattaisi myös velvollisuuden ilmoittaa muutoksenhaun tai muun syyn vuoksi muuttuneesta tai poistetusta seuraamusmaksusta."

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että voimassa olevan kilpailulain seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa koskevan 47 §:n 2-4 momentit vastaavat edellä mainittua tavoitetta. Kyseisissä momenteissa säädetään miten markkinaoikeus ja korkein hallinto-oikeus ilmoittavat seuraamusmaksupäätöksistään ORK:lle.

Seuraamusmaksujen täytäntöönpanokelpoisuus

Lausuntopyynnön liitteenä olevassa muistiossa ei ole huomioitu kaikilta osin mm. voimassa olevan kilpailulain 47 ja 49 b pykälissä säädettyä. Kilpailulain muutosten yhteydessä tehtiin yhteistyötä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, ORK:n ja oikeusministeriön kanssa.

Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen koskevassa kilpailulain 49 b §:n 3 momentissa säädetään, että kilpailulain 12 tai 37 a §:ssä tarkoitettuja seuraamusmaksuja koskevaa taikka 47 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua päätöstä *ei saa kuitenkaan panna täytäntöön ennen kuin päätös on saanut lainvoiman*. Lisäksi seuraamusmaksujen täytäntöönpanoa koskevassa kilpailulain 47 §:ssä säädetään, että "Oikeusrekisterikeskus huolehtii 12 ja 37 a §:n nojalla annettujen *lainvoimaisten* seuraamusmaksun määräämisestä koskevien päätösten sekä 47 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annettujen *lainvoimaisten* päätösten täytäntöönpanosta." Pykälän 47 lopussa todetaan, että "Seuraamusmaksu pannaan täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään, *ellei tässä laissa toisin säädetä*."

Voimassa olevassa kilpailulaissa säädetään siten, että kaikki kilpailulain mukaiset seuraamusmaksut pannaan täytäntöön vasta lainvoimaisina, vaikka täytäntöönpanoon muuten sovelletaan veroTPL:ä.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden rajat ylittäviä täytäntöönpanoja koskevassa kilpailulain 44 a §:ssä säädetään lisäksi ORK:n täytäntöönpanoroolista toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanossa. Pykälässä säädetään, että "kun Kilpailu- ja kuluttajavirasto on hyväksynyt pyynnön täytäntöönpantavaksi, Oikeusrekisterikeskus huolehtii viivytyksettä pyynnössä mainitun toisessa jäsenvaltiossa annetun lainvoimaisen seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanosta ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään." Vastaavasti Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi pyytää tiettyjen edellytysten täytyessä toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaista panemaan täytäntöön Suomessa SEUT 101 tai 102 artiklan rikkomisen perusteella tehdyt seuraamusmaksu- ja uhkasakkopäätökset. Rajat ylittävän tiedoksiannon ja täytäntöönpanon edellytyksistä, menettelyistä ja niitä koskevista riidoista säädetään kilpailulain 44 b – c §:ssä.

Muistiossa on todettu muun muassa kilpailulakiin viitaten, että ORK:n täytäntöönpanomenettelyn selkeyden ja eri seuraamusmaksujen täytäntöönpanossa noudatettavien säännösten yhdenmukaisuuden kannalta olisi perusteltua, että ORK panisi täytäntöön kaikki seuraamusmaksut sakkoTPL:n mukaisessa menettelyssä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että se pitää kilpailulain mukaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanon siirtämistä veroTPL:stä sakkoTPL:n alaan mahdollisena, kunhan jatkovalmistelun aikana arvioidaan tarkasti ehdotetun muutoksen vaikutuksia paitsi kilpailusääntelyyn, myös mahdollisia käytännön vaikutuksia seuraamusmaksujärjestelmän ja seuraamusmaksujen täytäntöönpanon käytännön toimivuuteen. Lisäksi tulee varmistaa mahdollisen muutoksen yhteensopivuus kilpailulain useiden säännösten taustalla olevan EU:n kilpailusääntelyn kanssa. Voimassa olevan kilpailulain säännökset seuraamusmaksuista ja niiden täytäntöönpanosta eroavat muista hallinnollisista seuraamusmaksuista muun muassa siten, että yhteenliittymälle määrättäviä seuraamusmaksuja voidaan tietyin edellytyksin ja tietyn portaittaisen järjestelmän mukaisesti periä myös yhteenliittymän jäsenyrityksiltä ja myös muissa EU:n jäsenmaissa lainvoimaisesti määrättyjä seuraamusmaksuja voidaan tietyin edellytyksin täytäntöönpanna pyynnöstä Suomessa.

Seuraamusmaksun raukeaminen

Muistion mukaan olisi perusteltua, että sakkoTPL:n soveltamisalaan kuuluvien seuraamusmaksujen raukeamisesta säädettäisiin yhtenäisesti sakkoTPL:ssä ja raukeamisaika vastaisi sakon raukeamisesta säädettyä siten, että täytäntöönpano raukeaisi viidessä vuodessa lainvoiman saaneen ratkaisun antamisajankohdasta. Muistion mukaan erillislakien raukeamista koskevat säännökset kumottaisiin.

Pääasiallisesti kilpailulain mukaisten seuraamusmaksujen täytäntöönpanon vanhentumiseen sovelletaan veroTPL:n 20 §:ä.

Kilpailulain perusteella yritysten yhteenliittymälle määrätyn seuraamusmaksun periminen tietyin edellytyksin EU:n kilpailusääntelyn vaatimalla tavalla yhteenliittymän jäsenyrityksiltä muodostaa useampiportaisen, lakiteknisesti melko haastavan ja valmisteluvaiheessa useiden eri tahojen

(TEM, OM, ORK, KKV ja viime kädessä eduskunta) kanssa harkitun kokonaisuuden. Sääntelyratkaisun perusteita on käsitelty hallituksessa esityksessä HE 210/2020 vp mm. sivulla 64. Yhteenliittymälle määrättyjen seuraamusmaksujen osalta ei tulisi luopua kilpailulain erityissääntelystä (47 a §) ja siirtyä yleiseen raukeamisaikaan.

Voimassa olevan kilpailulain 47 a §:ssä:

”Jos yhteenliittymälle määrätyn seuraamusmaksun määrittämisessä on otettu huomioon yhteenliittymän jäsenten liikevaihtoa, seuraamusmaksu on perittävä kokonaisuudessaan:

- 1) viiden vuoden kuluessa siitä, kun markkinaoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden tekemä yhteenliittymän seuraamusmaksupäätös on saanut lainvoiman; tai
- 2) kahden vuoden kuluessa siitä, kun markkinaoikeuden 2 tai 3 momentin nojalla tekemä päätös sai lainvoiman, jos tämä aika on 1 kohdassa tarkoitettua aikaa pidempi.”

Hankintalainsäädännön mukaiset seuraamusmaksut

Laissa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) ("Hankintalaki") määrätään seuraamusmaksuista, jotka ORK perii (hankintalaki 158, 159, 168 §). Hankintalain 168 §:n mukaan markkinaoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä määrätä seuraamusmaksu on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle, joka huolehtii päätöksen täytäntöönpanosta. Hankintalaissa ei säännellä minkä lain mukaan seuraamusmaksut peritään.

Seuraamusmaksua koskevan lainsäädännön selkeyttäminen on kannatettavaa ja hankintalaissa mainitut seuraamusmaksut sopivat ehdotettujen seuraamusmaksuprosessien piiriin.

Eräät energiasektorin maksut

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain maksut

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 16 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun ja 20 a §:ssä tarkoitetun rikemaksun osalta työ- ja elinkeinoministeriö toteaa seuraavaa:

Seuraamukset perustuvat seuraavaan EU:n energian sisämarkkinalainsäädäntöön:

1. sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944
2. sähkön sisämarkkinoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943
3. maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY
4. maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009
5. energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011

Seuraamusten täytäntöönpanoa koskeva säännös on sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 34 §:ssä, jonka mukaan

täytäntöönpano tapahtuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Ministeriö kuitenkin huomauttaa, että toisin kuin OM:n muistiossa todetaan 34 §:n mukaan seuraamusmaksu ja rikemaksu ovat täytäntöönpanokelpoisia vain lainvoimaisen tuomion tai päätöksen perusteella. Täytäntöönpanon perustuminen veroTPL:ään perustuu siihen, että lakia säädettäessä on otettu mallia kilpailulain vastaavatyypisistä säännöksistä.

Ministeriö ei näe estettä sille, että sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 16 §:ssä säädetyn seuraamusmaksun ja 20 a §:ssä tarkoitetun rikemaksun täytäntöönpano tapahtuisi sakoTPL:n mukaisesti.

Ministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että sähkö- ja maakaasumarkkinadirektiivien kansallista sääntelyviranomaista koskevien säännösten johdosta valituslupamenettelyä ei tule ulottaa markkinaoikeuden määräämää seuraamusmaksua ja rikemaksua koskevista markkinaoikeuden päätöksistä tehtäviin valituksiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä olisi ristiriidassa direktiivien kansallista sääntelyviranomaista koskevan toimivaltasääntelyn kanssa. Ministeriö pitää myös seuraamusmaksun tai rikemaksun saaneen yrityksen oikeusturvan kannalta perusteltuna, että tuomion saaneella yrityksellä olisi mahdollisuus tehdä aina valitus ylempään oikeusasteeseen. Tästä menettelystä on aiemmin sovittu OM:n kanssa hallintolainkäytön muutoksenhakusäännösten yhtenäistämistä koskevan hankkeen yhteydessä.

Energiaviraston täytäntöön pantavaksi kuuluvat maksut

Alla esitetään huomioita liittyen muistion sivulla 3 esitettyihin näkemyksiin koskien Energiaviraston täytäntöön pantaviksi kuuluvien biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain (418/2018) ("biopolttoöljyn jakeluvelvoitelaki") 13 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun ja 14 §:ssä tarkoitetun virhemaksun ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) ("jakeluvelvoitelaki") 11 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun ja 12 §:ssä tarkoitetun virhemaksun osalta. Kyseinen kohta sisältää lisäksi arvion eräiden polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain (170/2018) 15 §:ssä tarkoitetun laiminlyöntimaksun ja 16 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun osalta, mutta koska kyseessä on YM:n toimialan alainen säädös, ministeriö ei ota kantaa sitä koskevaan sääntelyyn. Toki voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, että näiden kaikkien seuraamusmaksujen sääntelyt olisivat yhdenmukaiset keskenään.

Ensinnäkin ministeriön mukaan toisin kuin muistiossa on todettu, kyseisiä maksuja koskeva sääntely ei ole sen suhteen epäselvä, mitä lakia näiden täytäntöönpanoon sovelletaan. Biopolttoöljyn jakeluvelvoitelain 16 §:n 2 momentissa ja jakeluvelvoitelain 14 a §:n 2 momentissa todetaan, että tämän lain mukaiset maksut ja kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Kyseistä sääntelyratkaisua ei ole perusteltu säädösten esitöissä. Kyseinen maksujen täytäntöönpanoa koskeva säännös on lisätty lakiin vielä Verohallinnon (tai aiemmin Tullin) hoitaessa jakeluvelvoitelain valvontatehtäviä ja siten oletettavaa on, että kyseisellä säännöksellä on pyritty sääntelyn johdonmukaisuuteen Verohallinnon hallinnoimien verojen ja muiden maksujen täytäntöönpanoa koskevan sääntelyn kanssa (jakeluvelvoitteen valvonta on ollut menettelyllisesti yhteydessä valmisteverotukseen).

Muistiossa todetaan lisäksi, että näiden maksujen täytäntöönpanoon ei liity sellaisia erityispiirteitä, joiden vuoksi Energiaviraston tulisi huolehtia niiden täytäntöönpanosta. Ministeriö yhtyy tähän näkemykseen, sillä Energiaviraston hoitaessa jakeluvelvoitelain valvontatehtäviä kiinteää yhteyttä verotukseen ei enää ole ja emme siten näe estettä sille, että seuraamusmaksujen täytäntöönpano siirrettäisiin sakkoTPL:n soveltamisalaan ja ORK:n tehtäväksi. Kyseiset seuraamusmaksut ovat rangais-
tusluonteisia maksuja, jotka voivat olla määrältään merkittäviä. Siten katsomme, että maksujen täytäntöönpanokelpoisuuden sitominen jatkossa sakkoTPL:n mukaisesti ratkaisun lainvoimaisuuteen on myös perusteltua.

Työoikeudelliset seuraamusmaksut

Säännöksiä seuraamusmaksuista tai muista maksuista on työsopimuslaissa (55/2021), laissa työntekijöiden lähettämisestä (447/2016) ja laissa tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006).

Edellä mainittujen lakien säännöksiin ehdotukset eivät vaikuta maksujen täytäntöönpanon peruslähtökohtiin, koska työsopimuslaissa, työntekijöiden lähettämisestä annetussa laissa ja tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa viitataan nimenomaan sakkoTPL:ään maksujen täytäntöönpanemiseksi.

Säännösten yhdenmukaistaminen ja täsmentäminen seuraamusmaksun ja vastaavien täytäntöönpanon osalta on kannatettavaa. Siten seuraamusmaksulle varattava maksuaika, seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuus, viivästyskorko ja raukeaminen määräytyisivät samoin periaattein näiden lakien osalta.

Muistiossa on todettu, että tällä hetkellä joihinkin hallinnollisiin seuraamusmaksuihin liittyy viivästyskorko. OM:n muistiossa on katsottu perustelluksi, että sakkoTPL:n soveltamisalaan kuuluville hallinnollisille seuraamusmaksuille ei enää perittäisi viivästyskorkoa. Siten työntekijöiden lähettämisestä annetun lain ja ns. tilaajavastuulain perusteella määrättyjen maksujen osalta jatkossa ei perittäisi viivästyskorkoa maksun viivästymisen johdosta.

Tilintarkastuslain 10:5 seuraamus

Tilintarkastuslaissa (1141/2015) on säädetty seuraamusmaksusta, joka voidaan määrätä, jos tilintarkastaja on siirtynyt tarkastetun yhteisön palvelukseen. Seuraamusmaksun enimmäismäärä on 50 000 euroa. Täytäntöönpanoon sovelletaan veroTPL:ää. Ratkaisua ei ole perusteltu lain esitöissä.

Ministeriö pitää valmisteltuja uudistuksia kannatettavana tilintarkastuslain seuraamusmaksun osalta, joskin asianosaisen maksajan kannalta perimiskelpoisuus jo ennen mahdollista KHO:n käsittelyä voidaan nähdä hänen kannaltaan pienenä huononnuksena.

Valmistelussa oleva kaupparekisterilain kokonaisuudistus

Ministeriössä valmistellaan kaupparekisterilain kokonaisuudistusta. Tämän hankkeen kannalta olisi kannatettavaa, että seuraamusmaksuja koskevat maksuunpanopäätökset voidaan toimittaa ORK:lle sähköisesti rajapintaa hyödyntäen.

Sikäli kuin kaupparekisteriin liittyvissä laiminlyönnöissä jatkossa määrätäisiin laiminlyöntimaksu, antaisi PRH alustavan näkemyksen mukaan laiminlyöntimaksua koskevassa päätöksessä tilisiirtolomakkeen, jossa olisi todennäköisesti määritelty maksuaika.

Edelleen on alustavasti hahmoteltu ratkaisua, jonka mukaan seuraamusmaksuja koskevat päätökset pantaisiin täytäntöön ilman lainvoimaa olevina sen jälkeen, kun PRH on käsitellyt asiaa koskevan oikaisuvaatimuksen. Hallintotuomioistuin voisi keskeyttää täytäntöönpanon. Viranomaiselle, joka tekee suuren määrän seuraamusmaksuja koskevia päätöksiä aiheuttaisi melkoisen lisätyön, jos sen tulee olla tietoinen siitä, mitkä päätökset ovat lainvoimaisia ja joutuu tästä informoimaan ORK:ta. Olisikin hyvä selkeyttää kenelle kuuluu informointivelvollisuus, että päätös on saanut lainvoiman tai että valitus on vireillä tuomioistuimessa. Kyseisellä muutoksella sakkoTPL:ään on merkitystä myös KRL:iin alustavasti valmisteltuun erityissäännökseen täytäntöönpanokelpoisuudesta.

Eräät muut ministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön kuuluvat seuraamusmaksut

Laissa kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa (658/2013) säädetyn laiminlyöntimaksun täytäntöönpano tapahtuu sakkoTPL:n nojalla.

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys laeiksi jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (208/2021vp). Ensin mainitussa lakiesityksessä säädettävä seuraamusmaksu pantaisiin täytäntöön sakkoTPL:n nojalla.

Yllämainittujen säännösten osalta esitetty muutos sakkoTPL:ään ei aiheuta toimenpiteitä. Säännösten yhdenmukaistaminen ja täsmentäminen seuraamusmaksun ja vastaavien maksujen täytäntöönpanon osalta on kannatettavaa.

Antti Neimala
osastopäällikkö

Nadine Hellberg-Lindqvist
johtava asiantuntija